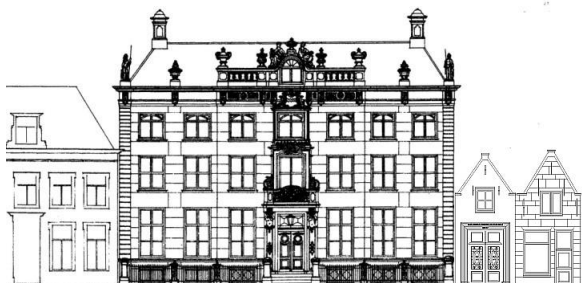

Stichting tot Behoud van het Foreestenhuis

**Grote Oost 43,
1621 BR Hoorn**

**Informatiebulletin no. 8
Januari 2017**

**Secretariaat:
Wilgenrak 18,
1655 KT Sijbekarspel.
tel. 0229-591777**

e-mail:
secretarisstichting@foreestenhuis.nl

website:
www.behoudhetforeestenhuis.nl

KvK:
nr. 58532277

Bankrelatie:
NL32INGB 0008 8667 96

Joan en Agatha van Foreest woonden eerst op Grote Oost 53 (het Kantongerecht).

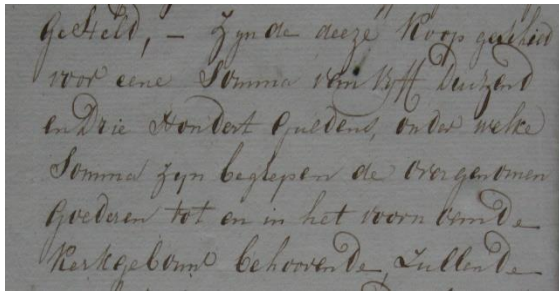
In het Regionaal Archief in Alkmaar wordt het *Ontfang en Uitgaaf boek beginnende Mei 1752* van Joan van Foreest (1733-1761) bewaard. Joan van Foreest was de zoon van Cornelis van Foreest. Cornelis van Foreest was de oomzegger van Nanning van Foreest. Joan mocht op 1 mei 1724 samen met Nannings dochter (die vier jaar later zou overlijden), de eerste steen voor het Foreestenhuis leggen. Joan trouwde op 14 mei 1752 met Nannings dochter Agatha van Foreest (1734-1801).

Tot nu toe wordt aangenomen dat Joan en Agatha direct na hun huwelijk in het Foreestenhuis gingen wonen, voor een huur van *f* 300 per jaar, totdat ze het in 1758 voor *f* 14.000 kochten.

Maar uit het *Ontfang en Uitgaaf boek* blijkt dat het huis gekocht werd van 'Broer van Woudenberg', maar dat er gehuurd werd van 'Broer van Teylingen'.

'Broer van Woudenberg' was Wigbold Adriaan Graaf van Nassau, heer van Woudenberg, de zwager die in 1756 getrouwd was met Hester van Foreest, de jongste zus van Agatha. Hester had in maart 1752 bij de verdeling van de erfenis van

haar ouders het Foreestenhuis geerfd.

'Broer' Jan Lodewijk van Teylingen was in november 1752 getrouwd met Agatha's zuster Maria van Foreest, die twee jaar ouder was. Bij de verdeling van de erfenis had Maria *'Twee Huijsen en grond van dien, Staande en gelegen naast den anderen, aan de Noordzijde van 't Oost, waar bij en agter is Een Paarden-Stal en Koetshuijs. Staande aan den Gerrits Land, Zijnde de voorste Huijsen belent de Erven Willem Spelt ten Oosten en den WelEd.gestr. Heer Mr. Gerard van Hoolwerf Regerent Praesident Schepen ten Westen'* geerfd.

Dit dubbele huis met een stal en koetshuis op het Gerritsland is het huis dat door Joan en Agatha van mei 1752 tot mei 1758 werd gehuurd.

Met behulp van het *Quohier van verpondingen* uit 1731 valt te reconstrueren dat dit het huidige pand Grote Oost 53 is geweest, waar tot 2014 het Kantongerecht gehuisvest was. Dat pand was in 1752 dus nog niet verbouwd, gevel en inrichting zijn pas na 1758 vernieuwd. Wanneer precies en wie daarvan de opdrachtgever was is nog onbekend.

Het 'Kantongerecht' was dus het eerste woonhuis van Joan en Agatha. Daar zijn ook de eerste vijf van hun negen kinderen geboren. Na de verhuizing van het gezin naar het Foreestenhuis werd de stal aan het Gerritsland nog jaren gehuurd, zo bleef de 'garage' lekker dichtbij.

Ton Schuur, november 2016.

P.S. In 1815 werd het Foreestenhuis inclusief kerkelijke inventaris voor f 5300 verkocht aan de Remonstrantse Gemeente.

Archeologische opgraving in de tuin van het Foreestenhuis

In de tuin van het Foreestenhuis is in november 2015 een kleine hoek ontgraven zodat daar een fietsenschuur kon worden gebouwd. Deze hoek heeft niet altijd bij de tuin gehoord want op de oudste kadastrale kaart van Hoorn uit 1823 is te zien dat hier een gebouwtje stond. Het heeft geen kadastraal nummer en is met een pijl verbonden aan het Foreestenhuis. Uit het verpondingsregister (soort belasting) van 1733 blijkt dat er toen al een gebouw stond dat eigendom was van Cornelis van Foreest. Na afbraak van dit gebouw – vermoedelijk rond 1900 - is hier flink opgehoogd om bij de tuin te worden gevoegd. Het gevolg was dat voor de bouw van de fietsenschuur ongeveer anderhalve meter grond moest worden afgegraven. Eventueel aanwezige fundamenten van het gebouw zouden daardoor worden verwijderd en daarom is het graafwerk archeologisch begeleid.

Afbeelding 1.

De fundamenten van het gebouw bleken nog zeer intact aanwezig in de bodem. Uit de gebruikte bakstenen en plavuizen blijkt dat dit pand uit de 17de eeuw dateert. In de zuidwesthoek was een vrij grote kelder met plavuizen vloer aanwezig. Opvallend is dat tegen de oostwand van de kelder een kleine rechthoekige put is aangetroffen, die mogelijk wijst op de aanwezigheid van een haardplaats tegen die wand. Dit is niet gebruikelijk in een kelder, want deze diende voor de gekoelde opslag van etenswaren. Dat kan inhouden dat de kelder een andere functie heeft gehad waarvoor verwarming noodzakelijk was.

Op zeker moment is het gebouw aan de achterzijde (tuinkant) ingekort. De nieuwe achtermuur werd dwars door de kelder en precies op de plavuizen vloer gebouwd. Dit is gedaan vóór 1823 want op de kadasterkaart is dit al het geval. Waarschijnlijk bleef de verkleinde kelder wel in gebruik. In de noordoosthoek van de kelder is ergens in de 18de of 19de eeuw een trap van gele bakstenen gemetseld.

Boven de kelder was het pand voorzien van een opkamer, wat blijkt uit een bakstenen muur die het begin is van een trap naar boven. Tussen het afbraakpuin zijn fragmenten van

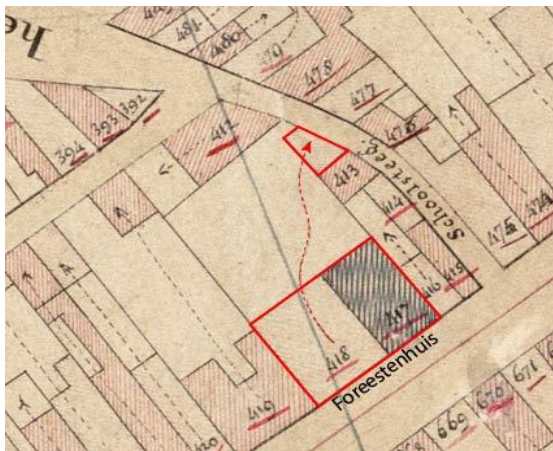
wandtegels gevonden die hebben behoord bij een betegelde schouw uit de 18de eeuw, die zich mogelijk in de opkamer heeft bevonden. Het huis had op de begane grond aanvankelijk een vloer met gangbare vierkante plavuizen, waarvan er nog enkele in een rommelig verband resteerden. Op zeker moment is deze vervangen door een nieuwe vloer van achtkantige plavuizen en kleine vierkante plavuizen. Deze vloer lag niet meer in verband, maar wel zijn tussen het afbraakpuin veel brokken gevonden. Waarschijnlijk dateren de plavuizen uit de 18de eeuw. Achtkantige plavuizen zijn niet eerder bij een opgraving in Hoorn gevonden. Een vloer met dit soort plavuizen is dus zeer ongebruikelijk voor een eenvoudig pand aan een van de stegen in de stad. Dat doet vermoeden dat de plavuizen oorspronkelijk uit een ander pand afkomstig zijn en op zeker moment zijn hergebruikt in dit gebouw-tje aan de Schoolsteeg. Het feit dat het gebouwtje in de 18de eeuw bij het Foreestenhuis hoorde, zou kunnen inhouden dat de plavuizen uit dit pand afkomstig zijn. Dit wordt

Afbeelding 2.

bevestigd door de vondst van een plavuis bij graafwerk langs de achtergevel van het Foreestenhuis in 2014.

Hoewel de opgraving heeft plaatsgevonden op een zeer klein terrein zijn de resultaten toch interessant voor de geschiedenis van het Foreestenhuis. Mogelijk woonde hier een van de personeelsleden van dit regentenpand.

Afbeelding 3.

Christiaan Schrickx (Bureau Erfgoed, Gemeente Hoorn)

Onderschriften.

- 1 De 17de-eeuwse kelder met plavuisen vloer en later toegevoegde bakstenen trap.
- 2 De aangetroffen muren en kelder van het 17de-eeuwse gebouw
- 3 Kadastrale kaart uit 1823 met het Foreestenhuis en het bijbehorende gebouwtje aan de Schoolsteeg.

Onderhoud Orgel.

Onderdeel van het mooie monument is sinds 1865 een Knipscheerorgel. Dit orgel, toen gebouwd door

Hermannus Knipscheer, is een rijksmonument en nog steeds in gebruik voor kerkdiensten en concerten.

In 1947 heeft de laatste grondige restauratie plaats gevonden. Sindsdien is er goed onderhoud gepleegd, maar een grote aanpak is nu hard nodig, anders hebben we de kans dat we op den duur het instrument mogen afschrijven.

De Stichting is verantwoordelijk voor het (groot) onderhoud. Door de bestaande forse schuld van de grote restauratie zijn de mogelijkheden van de DoRe gemeente om te helpen fors beperkt. Willen wij nu en in de toekomst kunnen blijven zorgen voor het pand, is uw hulp daarbij zeer welkom.

Dat kan in de vorm van een fiscaal aantrekkelijke periodieke gift. Neem daarvoor contact op met de secretaris.

We zijn een culturele ANBI, ons rekeningnummer staan voorop.

Chris Luursema, voorzitter.

Verhuur.

De kerkzaal en de nevenruimtes zijn uitermate geschikt voor kleine bijeenkomsten als lezingen, vergaderingen, feesten etc.

Indien u daar gebruik van wil maken, kunt u contact opnemen met de verhuurcoördinator.

Dit is Dirk Bontekoe,
telefoon 0229-241272,
mail adres

dirkbontekoe@ziggo.nl